

Prepisivanje na pisanim ispitima je u našem društvu vrlo raširena i čak prihvatljiva pojava. Kako ga jednostavno smanjiti?

Anonimne ankete pokazuju da je barem jedanput na testu varalo preko 95% studenata! Studenti čak i ne misle da je to nešto jako nedozvoljeno i sramotno, već štoviše mnogi se time hvale na sva usta! Naravno, nisu studenti krivi, već je, s jedne strane, takva atmosfera u našem poslijeratnom društvu prisutna posvuda i društveno prihvatljiva. Srušili smo sve moralne zasade i počinjemo vrednovati ljude prema količini novca koje zgrču! Čak je i jedan naš bivši predsjednik države rekao da su "varanje i korupcija stil života u Hrvatskoj". A s druge strane i mi, nastavnici, zbog sveprisutnih načina komunikacije i nemogućnosti sačuvanja tajnosti baze pitanja, pripremamo testove sa sve više potpuno nevažnih detalja, koje bi i mi sami teško izvrsno riješili! Tako upadamo u začaran krug. Studenti su prisiljeni učiti po pitanjima, pa i varati, a mi smišljamo sve više pitanja s besmislenim detaljima!

Kako se boriti protiv toga da se i studenti i nastavnici sve više trude, a rezultat je sve manje studentsko znanje? Najbolje je, naravno, ne davati presudnu važnost pisanim ispitima, već ih koristiti isključivo kao kvalifikaciju za usmeni ispit. Ja osobno sam nekoć bio veliki pobornik pisanih ispita i veliki protivnik presudne važnosti usmenih ispita. Možda je to najbolje dokumentirano time što sam ustrojio na Fakultetu Odjel za obradu pisanih ispita i bio sam njegov dugogodišnji voditelj. Nabavljao sam i uhodavao skenere i programe za obradu, obilazio i instaliravao programe u Zavodima i Klinikama, poučavao kolege u korištenju, a sudjelovao sam i u stvaranju našeg formulara za testove, te sam samostalno napisao "driver" za njega. Ali vremena su se promijenila, ne samo moralne norme, već nove tehnologije komunikacije pojavom mobitela i interneta (pogledajte anegdotu ["Varamo se!"](#)). Nastavnici su postupno desetljećima prihvaćali pisani ispit i uviđali njegove goleme prednosti. No danas su se te prednosti istopile i trebalo bi smanjiti važnost pisanog testa kao završnog, sumativnog instrumenta ispitivanja. Međutim, povratak na usmeni je težak i mnogi se ne odriču testa zbog prednosti za nastavnike.

Problem donekle ublažava borba protiv prepisivanja. Uz uobičajene mjere nadzora u

dvoranama, razmještanja studenata na prihvatljive udaljenosti, pripreve više (barem 4) varijanta testa, zabrana uporabe mobitela i pametnih satova, "buba" u ušima itd, postoje i načini otkrivanja prepisivanja nakon provedenog testa. Oni se temelje na usporedbi krivih odgovora parova studenata. Naime, ako netko prepisuje onda su i netočni odgovori identični izvoru, budući da on ionako ne razlikuje točne od netočnih! Metoda nije upotrebljiva za izvrsne rezultate na testu, ali je vrlo sigurna za prosječni rezultat. Nekoć smo sumnju na prepisivanje provjeravali tzv. "testom providnosti" tako da smo oba smo formulara složili točno jednog na drugi i prislanjanjem na prozor uspoređivali odgovore koji se preklapaju, naravno posebno netočne. U doba računalne obrade testova pružila se prilika da poseban software uspoređi jednim klikom miša svaki formular sa svakim i da prikaže tablično i grafički koji su parovi slični i u kojem postotku netočnih. Također izračunava vjerojatnost da se to slučajno dogodilo. Što je manja vjerojatnost slučajnog događaja, to je veća vjerojatnost prepisivanja. Primjerice ako je vjerojatnost samo nekoliko postotaka, onda je praktički sigurno prepisivanje. Dodatno se može provjeriti položaj kandidata u dvorani i varijanta testa koju su trebali pisati po mjestu sjedenja. Time sumnja postaje gotovo sigurna, pa treba pozvati studente na razgovor i dalje postupiti ovisno o ishodu.

Vjerujući da se želimo boriti protiv prepisivanja pronašao sam na internetu besplatan program za to (SCheck), uhodao ga te višestruko testirao. Mislim da sama činjenica da se naknadno provjerava prepisivanje odvraća mnoge studente od pokušaja varanja, jer znaju da će bili uhvaćeni u varanju i prepisivač i izvor! Predložio sam Upravi da rutinski uvedemo tu provjeru za sve pisane ispite na Fakultetu. I koji je rezultat? Nikakav! Uprava je odbila tvrdeći da smo mi najbolji i da ne varamo! A ja sam još jednom sebi potvrdio da sam nepopravljiva naivčina! Ali ne odustajem! Ako ipak netko želi isprobati program neka mi se javi!

M.Taradi